

Kulturudvalget
KUU alm. del - Bilag 290
Offentligt

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
Christians Brygge 6
1559 København K

Farvergade 27D, 3.,
1463 København K

Telefon +45 33 93 13 26
Telefax +45 33 93 13 21

kulturellesamraad@kulturellesamraad.dk
www.kulturellesamraad.dk

København den 25. maj 2009

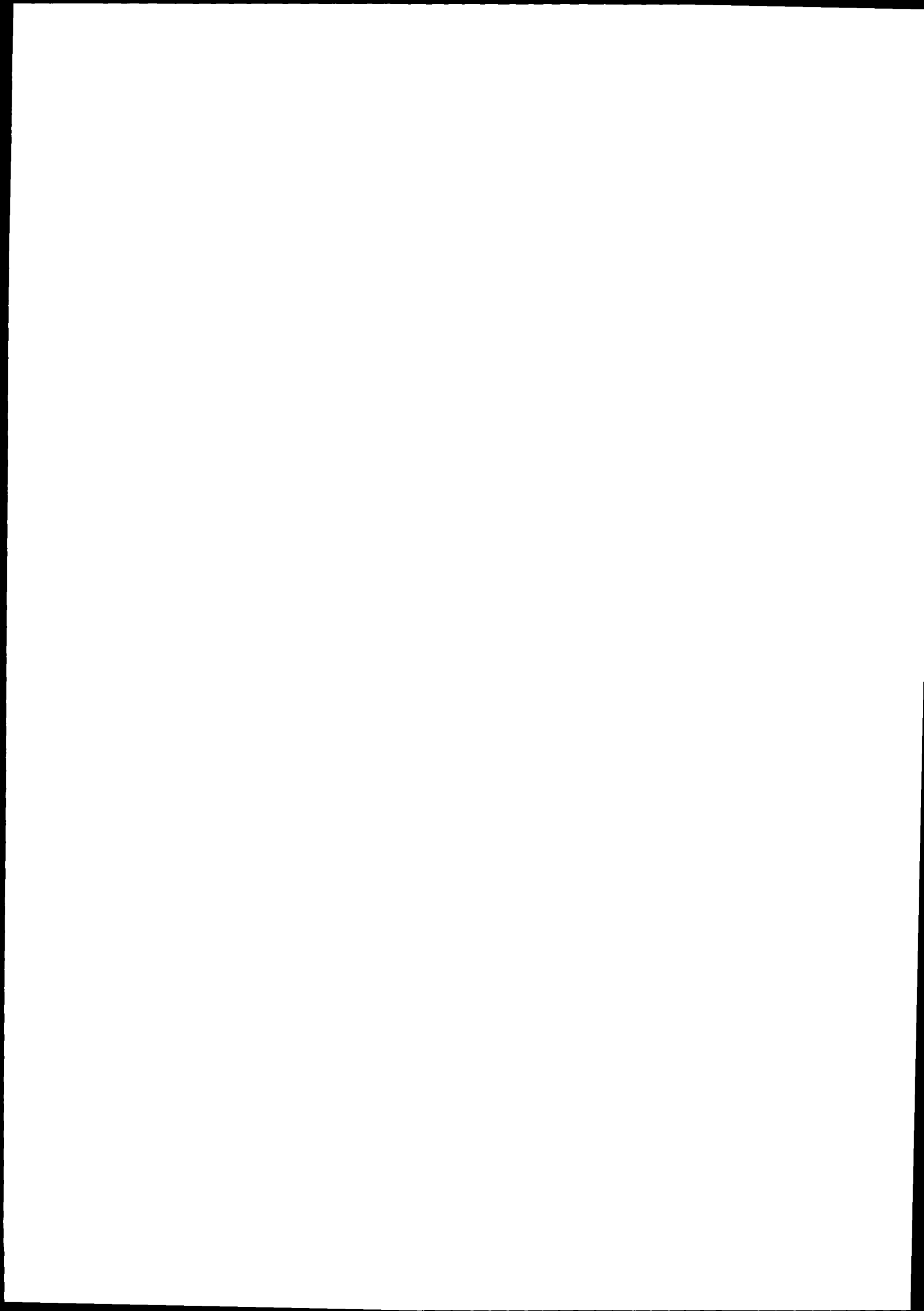
Hermed fremsendes indbydelse, program og tilmeldingsblanket til Landskonference 2009 i Køge.

Flere eksemplarer kan fremsendes ved henvendelse til Landssekretariatet.

Venlig hilsen

Bente Schindel,
sekretariatsleder

Til kulturelle samråd, kulturudvalg, kulturforvaltninger,
folkeoplysningsudvalg samt andre interesserede

Kulturelle Samråd i Danmark
og
Kulturelt Samråd, Køge

indbyder til

Kulturkonference
2009

(Kulturelle Samråd i Danmarks Landskonference)

den
25.-27. september 2009
i
Køge

Program

Fredag den 25. september 2009

- 16.00 Ankomst og indkvartering på Hotel Niels Juel
- 18.30 Middag på Hotel Niels Juel
- 19.30 Konferencen indledes
- Velkomst ved
Hans Rostholm, formand for Kulturelle Samråd i Danmark
Susanne Lind, formand for Kulturelt Samråd, Køge
Marie Stærke, borgmester, Køge
- 20.00 **Op i r.... med kulturen**
Branding og selviscenesættelse set med filmmanden og køgeborgeren Peter Aalbæk Jensens optik.
Oplæg ved **Peter Aalbæk Jensen**, filmproducent - Zentropa
- 21.00 Debat
- 22.00 Natmad

Lørdag den 26. september 2009

- 06.30 Morgenmad
- 08.45 Afgang til fods til Teaterbygningen (10 min. gang)
- 09.00 **3 kulturoplæg**
- Kulturen, byen og bylivet**
Hvilke overvejelser ligger bag den anderledes måde at gribe byudviklingen an på? Hvordan planlægger man traditionelt nye bydele, og hvorfor er der behov for nye metoder? Køge Kommunes kulturplan kobles til danskernes forventninger til byens muligheder og rammer i dag - i forhold til udfoldelse og oplevelse.
Ved **Jan Bruun Jensen**, Kulturfaglig leder, Køge Kommune
- 10.15 Kaffe/te
- 10.30 **Kulturpolitiske strømninger efter 2000**
Om samspil og modspil mellem kunst og kultur.
Ved **Peter Duelund**, forskningsleder og lektor, Nordisk Kulturinstitut
- 11.45 Frokost
- 12.45 **Kulturpolitik nu og fremover**
Er et aktivt civilsamfund vigtigt for kulturpolitikken?
Ved **Pernille Frahm**, MF (SF) og medlem af Folketingets kulturudvalg
- 13.45 **Køges kulturfaciliteter**
Afgang til fods til Rådhusarkaden (1 min. gang), som er stedet, hvor mange amatør-ensembler afholder deres koncerter. Her hører vi Køge Spillemandene spille.

I Rådhusarkaden serveres kaffe, te og kage.
Derefter via Køge Museum og Museumshaven, der er hjemsted for den årlige
"foreningernes dag", forbi Sct. Nicolaj Kirke til Køge Skitsesamling (10 min. gang).
Lars Nielsen, turistchef, fortæller undervejs

- 14.45 **Køge Skitsesamling**
Køge Skitsesamling er Danmarks eneste specialmuseum for den kunstneriske proces. På Skitsesamlingen kan man få et indblik i de enkelte kunstners arbejde med kunstværker, der i deres færdige form alle kan ses i det offentlige rum. Skitsesamlingens største trækplaster er dog Bjørn Nørgaards skitser til Dronning Margrethes IIs gobeliner, der hænger i Riddersalen på Christiansborg.
Oplæg og rundvisning ved **Lars Nielsen**, turistchef.
- 16.00 **Afgang til fods til Bryghuset Braunstein** (10 min. gang)
- 16.15 **Øllets kulturhistorie**
Øllets tilblivelse fra humle til det færdige produkt på flaske. Der prøvesmages!
Ved **Michael Poulsen og Thomas Andersen**, Bryghuset Braunstein
- 17.30 Retur til fods til Hotel Niels Juel (15 min.)
- 18.45 Velkomstdrink
- 19.00 Festmiddag
- 22.00 Underholdning af "**Den festlige duo**". Baren åbner

Søndag den 27. september 2009

- 08.00 Morgenmad
- 09.00 **Musikskolen og Musikaftenskolen i lokalsamfundet**
Musikskoleleder **Otto Laust Nielsen** fortæller og spiller
- 09.45 Kaffe og te
- 10.00 Generalforsamling
- 12.00 Frokost – sandwich og øl/vand

Ekstra tilbud

Tilmelding nødvendig – deltagelse gratis!

- 12.45 Afgang til Kjøge Mini-by (15 min. gang)
- 13.00 Rundvisning med guide i Kjøge Mini-by
- 14.30 Afslutning

Oplægsholdere på konferencen

Peter Aalbæk Jensen dansk filmproducent og sammen med filminstruktøren Lars von Trier medstifter af film- og produktionsselskabet Zentropa. Han er uddannet på Statens Filmskole, hvor han tog afgangseksamen i 1987. I 2001 modtog Peter Aalbæk Jensen sammen med producerne Vibeke Windeløv og Ib Tardini en æres-Bodil for sit arbejde med dansk film. Peter Aalbæk Jensen bliver ofte omtalt som "Ålen", og han har udtalt: "Mange danskere har et røvkedeligt liv. Jeg ser det som min primære opgave at være med til at sprede godt humør".

Jan Bruun Jensen er kulturfaglig leder i Køge Kommune. Han har bl.a. været projektleder på projektet *Kulturel byudvikling i Danmark* - og på *Søndre Havn i Køge*. Herunder har han været redaktør og forfatter på bogen *Kulturplaner - fra velfærdsplanlægning til kulturel byudvikling*.

Peter Duelund, magister i kultursociologi fra Københavns Universitet. Han har i en årrække været Nordisk Ministerråds konsulent for det nordiske kultursamarbejde og repræsenteret de nordiske lande i Europarådets kultursamarbejde. Peter Duelunds forskningsfelt har siden 1970'erne samlet sig om kulturteori, kulturanalyse, europæisk kulturhistorie, kultur og politik, kulturudvikling og kulturpolitik. Peter Duelund er i dag ansat som lektor i Moderne Kultur og Kulturformidling ved Institut for Kunst- & kulturstudier, Københavns Universitet.

Pernille Frahm
Folketingsmedlem for Socialistisk Folkeparti. Medlem af Folketingets Kulturudvalg. Medlem af Europa-Parlamentet 1999-2004. Læreruddannet samt Master i specialpædagogik.

Indkvartering

Indkvartering sker på Hotel Niels Juel, Toldbodvej 20, 4600 Køge samt på Centralhotellet, Vestergade 3, 4600 Køge - fortrinsvis i enkeltværelser. Der er desuden mulighed for indkvartering i dobbeltværelse samt for deltagelse uden overnatning.

Pris

Konferenceprisen er for overnatning i enkeltværelse for medlemmer 3.850 kr., for ikke-medlemmer 4.350 kr. **For overnatning i dobbeltværelse er prisen for medlemmer 3.325 kr., for ikke-medlemmer 3.825 kr.**

Uden overnatning er prisen for medlemmer 2.300 kr. og for ikke-medlemmer 2.800 kr.

Konferenceprisen inkluderer alle konferencens arrangementer og måltider. Måltiderne omfatter middag ved ankomsten fredag, morgenmad, frokost og festmiddag lørdag. Morgenmad og frokost søndag. Derudover 1 øl/vand til middagen og natmaden fredag. 1 øl/vand til frokost lørdag og til sandwich søndag. Formiddags- og eftermiddagskaffe lørdag samt formiddagskaffe søndag. Derudover velkomstdrink før festmiddagen lørdag, vin ad libitum under middagen samt kaffe og te efter middagen.

Tilmelding og betaling

Tilmeldingsblanket (1 pr. deltager) skal senest 23. juni 2009 være modtaget af Kulturelle Samråd i Danmark, Farvergade 27D 3., 1463 København K. Tilmeldingen kan også mailes med de relevante oplysninger. Så snart tilmeldingen er modtaget, udsendes bekræftelse og indbetalingskort til betaling af konferencegebyret. Konferencegebyret skal være indbetalt senest den 14. august 2009.

OBS!

**Tilmelding til konferencen er bindende.
Der er begrænset deltagerantal.**

Der gælder følgende regler ved afbud:

Ved afbud til og med den 14. august 2009 betales 50 % af prisen.

Ved senere afbud betales hele beløbet!

**Afbud sendes pr. brev til
Landssekretariatet, Kulturelle Samråd i Danmark, Farvergade 27D 3., 1463 København K.**

Ret til ændringer forbeholdes!

**Tilmelding til
den 33. landskonference for kulturelle samråd
den 25. - 27. september 2009 i Køge**

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Tlf.: _____ E-mail: _____

Medlem af (samråd/kulturforvaltning/udvalg osv.): _____

Deltagerne indkvarteres på henholdsvis Hotel Niels Juel, Toldbodvej 20, 4600 Køge samt på Centralhotellet, Vestergade 3, 4600 Køge. **Værelserne tildes efter først til mølle princippet. Sidst tilmeldte får tildelt værelser på Centralhotellet, hvoraf nogle er med bad på gangen.**

Jeg ønsker (sæt kryds):

Overnatning i enkeltværelse, medlemmer kr. 3.850 Ikke-medlemmer kr. 4.350: _____

Overnatning i dobbeltværelse, medlemmer kr. 3.325 Ikke-medlemmer kr. 3.825: _____

Ved dobbeltværelse nævnes navnet på den, man ønsker at dele værelse med: _____

Deltagelse u. overnatning, medlemmer kr. 2.300 Ikke-medlemmer kr. 2.800 _____

Handicapværelse: _____ Særkost (hvilken): _____

Medlemmer af Kulturelle Samråd i Danmark skal have betalt medlemskontingent for 2009 inden den 1. juni 2008 for at opnå medlemspris!

Girokort til indbetaling af konferencegebyr skal sendes til: _____

EAN nr. (skal oplyses ved indbetaling fra kommune el. lign.): _____

Ekstra tilbud

Deltagelse er gratis!

Jeg ønsker at deltage i turen til Kjøge Mini-by Ja Nej

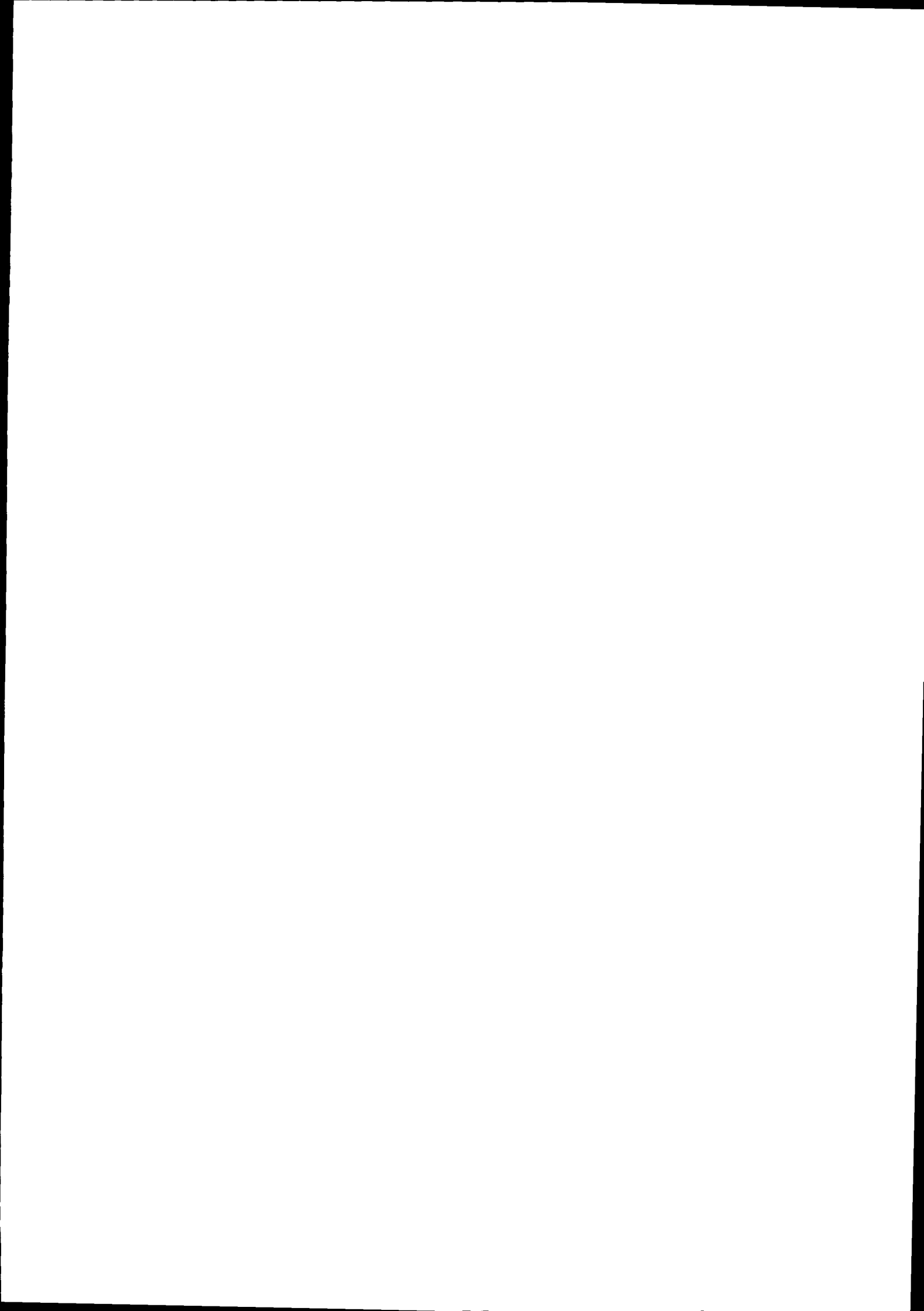
Tilmeldingsblanketten skal være modtaget senest den 23. juni 2009. Betaling skal være foretaget senest den 14. august 2009. Tilmelding, der er bindende, sendes eller mailes til:

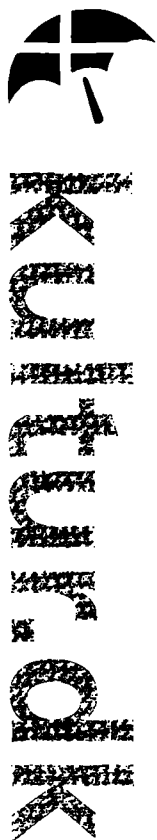
**Kulturelle Samråd i Danmark, Farvergade 27D 3., 1463 København K.
kulturellesamraad@kulturellesamraad.dk**

OBS!

**Tilmelding til konferencen er bindende.
Der er begrænset deltagerantal**

Dato: _____ Underskrift: _____

NR. 3 - 2009

Værdier og mål for det frivillige kulturelle område

Det kulturelle foreningsliv i det civile samfund kan og skal ikke konkurrere med marked og stat ved at dokumentere deres bidrag til oplevelsesøkonomiske, uddannelsesmæssige og sociale opgaver. De skal i stedet fremhæve deres styrke: At oplyse, danne, give folk personlig udvikling og myndighed og bidrage til det gode liv i en aktiv fritid uden for arbejdsliv og uddannelse.

■
Af

Hans Jørgen Vodsgaard,
*idéhistoriker, folkeoplysnings- og foreningsforsker,
leder af Interfolk*

Hvilke værdier og mål kendetegner det frivillige kulturelle område? Hvorfor er området vigtigt og støtteværdigt? Hvilke grunde kan man henvise til, når man vil argumentere for bedre vilkår for de frivillige kulturelle foreninger? Det spørgsmål findes der to vidt forskellige tilgange til – på den ene side står de aktive i civilsamfundets frivillige foreninger og på den anden side de politiske og administrative repræsentanter for staten/kommunen og markedet.

De aktives begrundelse for områdets vigtighed er, at man her kan lave noget, man har lyst til, noget man glædes ved og opleves og oplyses ved. Det frivillige kulturelle område har en særlig frihed til at lade lysten drive værket gennem aktiviteter, der bærer sin egen mening, og hvor det er et mål i sig selv at skabe et frit og fælles rum for menneskelig udfoldelse og udvikling.

De politiske og administrative grunde til at værdsætte foreningernes aktiviteter er derimod, at de kan være nyttige midler til at løse systemproblemer. Det frivillige kulturelle område bliver her et instrument for noget andet, et middel for en vifte af andre mål.

forts. side 15

**Landsforeningen
Kulturelle Samråd i Danmark**

Folkeoplysning uden kunst og kultur

Et nyt, nationalt folkeoplysningsudvalg skal belyse det trængte folkeoplysnings- og foreningsområde – men med undren kan vi konstatere, at kunst- og kulturområdet ikke er repræsenteret i udvalget.

Side 3

Sundhed og kultur - en oplagt symbiose?

Når sundhed defineres som oplevelse af sammenhæng og meningsfuldhed i tilværelsen, så synes det oplagt at skæve til kulturelle aktiviteter som fx litteratur, musik, kunst og skuespil.

Side 7

Kurser i kompetenceudvikling

Kulturelle Samråd i Danmarks kompetenceudviklingsprojekt består af flere delelementer - fra regionale og lokale kurser og hjælp til oprettelse af nye samråd til udgivelse af en foreningshåndbog og en rådgivnings-"hotline".

Side 9

Fra udvalg til råd

Kommunalreformen har for de sammenlagte kommuner været en god lejlighed til at få revurderet strukturer, organisering samt harmonisering af tilskudsmodeller.

Side 12

Et nyt værktøj

Dokumentér den læring, du har opnået gennem din deltagelse i det frivillige kulturelle foreningsliv!

Side 14

Kulturkonference i Køge

Kulturelt Samråd Køge er vært for Landskonferencen 2009 den 25. - 27. september

Side 19

Leder:

Vi skal udvikle os

**Hans Rostholm,
formand**

kulturellesamraad
@kulturellesamraad.dk

ering af de kurser, der i perioden er tilbudt de kulturelle samråd og deres medlemsorganisationer landet over, samt en omtale af det selvevalueringsværktøj, der inden længe bliver lagt på hjemmesiden.

Møde med Kulturministeren

Imidlertid er der ikke mulighed for at igangsætte disse tiltag, hvis ikke Landsforeningen får tilført flere midler. Derfor har jeg sammen med sekretariatslederen haft foretræde for Kulturminister Carina Christensen for at gøre hende opmærksom på, hvor vigtigt det er for Landsforeningen også fremover at kunne tilbyde medlemmerne kurser og igangsætte nye udviklingsprojekter. Indtil videre ses dette tiltag dog ikke at have givet noget resultat, idet vi ikke i 2009 er indstillet til yderligere udviklingsmidler på Kulturministeriets tipsaktstykke.

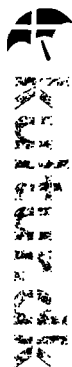
Kulturelle Samråd i Danmark fik i efteråret 2007 sammen med de to "naboorganisationer" Huse i Danmark og Amatørernes Kunst og Kultur Samråd en pulje på 5 mio. kr. fra Kulturministeriet til udvikling af amatørkultur, amatørkunst og frivilligt kulturelt arbejde. For Kulturelle Samråd i Danmarks vedkommende førte det til 4 projekter, der omfattede et kursusprojekt, et realkompetenceprojekt med tilhørende webværktøj, et pilotprojekt om foreningsaftaler samt et projekt om politiske kompetencer. Sidstnævnte var en del af årets Temamøde. Projektperioden er nu ved at være afsluttet, og man kan her i bladet finde en evalu-

Folkeoplysningsudvalget

Folkeoplysningsområdet bliver fra tid til anden "nærlæst" og lovene på området revideret. Der er tradition for, at man til en sådan revision indkalder området selv som ekspertise, og det er også sket nu, hvor regeringen har nedsat et nationalt folkeoplysningsudvalg, der skal se på, hvordan folkeoplysningens samfundsmæssige betydning kan styrkes og synliggøres, og hvordan højskolen, folkeoplysningen og idræts- og foreningslivet i højere grad kan medvirke til at styrke demokrati og medborgerskab. Imidlertid har man - også denne gang - valgt kun at invitere den folkeoplysning og det foreningsområde, der ligger i Undervisningsministeriets ressort, nemlig skoleformerne (aftenskoler, højskoler) og ungdomsområdet (repræsenteret ved Dansk Ungdoms Fællesråd). Derudover har man inviteret idrætten, der nok ligger i Kulturministeriets ressort, men som er den største aktør på området og dermed svær at "komme udenom". Kunst og kultur er altså også denne gang holdt udenfor direkte indflydelse, hvilket er fuldstændig uforståeligt, da netop dette område - efter idrætten - udgør den største andel af civilsamfundet.

I disse dage udsendes invitation

til den årlige landskonference. I år er det Kulturelt Samråd Køge, der sammen med Landsforeningen er vært. Vi håber rigtig mange vil og kan deltage i det spændende program. Rigtig god sommer og på gensyn i Køge!

kultur.dk nr. 3 2009

Udgivet af Landsforeningen Kulturelle Samråd i Danmark
Vartov, Farvergade 27D, 3. 1463 København K

Tlf. 33 93 13 26, Fax 33 93 13 21
kulturellesamraad@kulturellesamraad.dk
www.kulturellesamraad.dk
ISSN: 1903 - 2854

Redaktion: Bente Schindel (redaktør)
Formand Hans Rostholm (ansv.)
Jacob Løve

Layout: Signe Thur

Fotos: Tina Møller Jakobsen, Robin Kristiansen
Bente Schindel, Søren Sæborg Ohlsen,
Kulturelt Samråd, Køge

Tryk: Zeuner Grafisk as

Oplag: 2.000

Indleveringsfrist for næste nr.: 15. oktober 2009

kultur.dk udgives med støtte fra

Tips- og lottomidler

Folkeoplysning uden kunst og kultur

Undervisningsminister Bertel Haarder har nedsat et nationalt folkeoplysningsudvalg, der skal belyse det gennem flere år trængte folkeoplysnings- og foreningsområde.

Så langt så godt. Det er på tide, at civilsamfundets aktuelle status kommer til debat, og at politikerne bliver opmærksomme på vigtigheden af at støtte de aktiviteter, der ligger her. Derfor er det med undren, at Kulturelle Samråd i Danmark konstaterer, at kunst- og kulturområdet ikke er repræsenteret i det nedsatte udvalg.

■ **Bente Schindel**

kulturellesamraad
@kulturellesamraad.dk

Bred diskussion om civilsamfundet

Ligesom naboorganisationerne Huse i Danmark og Amatørernes Kunst og Kultur Samråd (samt sidstnævntes medlems- og "under"organisationer) ligger Kulturelle Samråd i Danmark i Kulturministeriets ressort, og ingen af de pågældende organisationer er repræsenteret i det nationale folkeoplysningsudvalg. På landsplan repræsenterer de kulturelle samråd alene ca. 500.000 personer, der er aktive i diverse kulturelle foreninger. En del af disse foreninger er støttet over Folkeoplysningsloven, men der er også et antal, der ikke får del i disse midler, fordi deres foreninger ikke tilhører kategorierne undervisning, unge eller idræt. Det faktum er vigtigt at få med i en samlet revurdering af området.

Civilsamfundet mister terræn

Den danske demokratimodel har i årtier bygget på et tæt samarbejde mellem civilsamfund, stat og marked i en ligeværdig "fordeling", hvor civilsamfundet er udvikler af menneskelige relationer, markedet er udtryk for udbud og efterspørgsel, og statens rolle er at lovgive. Denne tradition adskiller Danmark fra de fleste andre lande, vi ellers sammenligner os med, og det er bl.a. dette samarbejde, der har gjort det muligt at opbygge det danske velfærdssamfund.

Demokratimodellens balance har imidlertid forrykket sig i den senere tid, og civilsamfundet har mistet terræn og er i øjeblikket trængt af både marked, stat/kommune, ændrede adfærdsmønstre og globalisering. Derudover har folkeoplysningen og foreningslivet inden for de sidste mange år oplevet en nedskæring i tilskuddene, der for længst har nået smertegrænsen. For stat og marked vil nu have tal og beviser på effektivitet på bordet og områder, der ikke kan måles, nedprioriteres. Spildet skal reduceres, og der skal være "value for money".

Det nationale folkeoplysningsudvalg

består af følgende organisationsindstillede medlemmer:

- 1 repræsentant for **Folkehøjskolernes Forening**
 - 2 repræsentanter for **Dansk Folkeoplysnings Samråd** (DFS – begge kommer fra oplysningsforbund),
 - 1 repræsentant for **Idrættens Fællesråd**
 - 1 repræsentant for **Dansk Ungdoms Fællesråd** (DUF)
 - 1 repræsentant for **Kommunernes Landsforening** (KL).
- Derudover har ministeren udpeget
- 1 repræsentant for **folkehøjskolerne** samt
 - 2 venstrepolitikere, hvoraf den ene er **Jens Stenbæk**, som er viceborgmester i Holbæk Kommune og formand for udvalget.

Folkeoplysning uden kunst og kultur...

forts. fra side 3

Foto: Robin Kristiansen

Som konsekvens har folkeoplysningen og foreningslivet forsøgt at tænke i nye løsninger, der i højere grad kan tilfredsstille dette og dermed udløse større tilskud. Det har givet sig udslag i aktiviteter, hvor man forsøger at føre bevis for, at deltagernes udkomme er brugbart i markedsøkonomiske og uddannelsespolitiske sammenhænge: At virksomheden kan måles og bruges i forhold til arbejdsmarked og den formelle uddannelsessektor, og at aktiviteterne kan bruges som en del af kommunernes sundhedsmæssige, miljømæssige og andre forpligtelser og som bevis på, at de opfylder kravet om borgerinddragelse. Foreningerne søger også at påvise, at de kan bidrage til kommunernes oplevelsesøkonomiske branding, der skal tiltrække nye virksomheder og nye (penge) borgere – en satsning, som kommunalforsker Roger Buch i øvrigt har påvist, ikke har nogen virkning.

Folkeoplysningen og foreningslivet bliver således et instrument for den stat (eller kommune), man ellers pr. tradition er en parallelbevægelse til, og det er langt fra de idealer om deltagerdemokrati, foreningsautonomi og fremme af personlig myndighed, vi ellers traditionelt hylder her i landet.

Livet er mere end arbejdslivet

Men er det den vej, vi skal gå? Skyder folkeoplysningen og foreningslivet ikke sig selv i foden?

Folkeoplysningen og foreningslivet kan og skal ikke konkurrere med marked og stat ved primært at fokusere på og have travlt med at dokumentere deres bidrag til oplevelsesøkonomiske, uddannelsesmæssige og sociale opgaver – bidrag, som i øvrigt altid har været til stede. Folkeoplysningen og foreningslivet skal i stedet fremhæve deres styrke: At oplyse, danne, give folk personlig udvikling og myndighed og give dem mulighed for at dyrke det gode liv uden for arbejdsliv og uddannelse.

At kunst- og kulturområdet ikke er repræsenteret i det nationale Folkeoplysningsudvalg, har fået Socialdemokraternes kulturpolitiske ordfører Mogens Jensen til i Folketinget at stille følgende spørgsmål til Undervisningsministeren:

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor repræsentanter for det kulturelle område ikke er inddraget i folkeoplysningsudvalget, herunder hvorledes ministeren i fremtiden vil sikre, at organisationer under Kulturministeriets ressortområde repræsenteres, når det drejer sig om folkeoplysning, mange kulturelle foreninger får deres støtte over Folkeoplysningsloven.

Til dette svarede Undervisningsministeren, at han ikke mener, at området er holdt ude af folkeoplysningsudvalget, men allerede er repræsenteret ved Dansk Folkeoplysnings Samråd, som har 2 pladser, og som har en række partnerskabsmedlemmer - heriblandt Kulturelle Samråd i Danmark.

Ingen indflydelse

Kulturelle Samråd i Danmark er rigtignok - som ordet siger - partnerskabsmedlem hos Dansk Folkeoplysnings Samråd. Medlemskabet indebærer, at Landsforeningen har adgang til Dansk Folkeoplysnings Samråds kurser, konferencer m.v. samt adgang til at bruge webhotel og IT-indkøbsordninger og til at deltage i repræsentantskabsmødet - men vel at mærke uden stemmeret. Kulturelle Samråd i Danmark har altså ingen indflydelse på hvilke personer, der vælges ind i Dansk Folkeoplysnings Samråds bestyrelse, eller på hvilken politik, der føres i Dansk Folkeoplysnings Samråd, ligesom Landsforeningen Kulturelle Samråd i Danmark heller ikke på anden vis har givet Dansk Folkeoplysnings Samråd mandat til at tale på foreningens vegne.

Kommissoriet for det nationale folkeoplysningsudvalg kan ses på http://www.uvm.dk/~media/Files/Aktuelt/PDF09/090407_kommissorium_folkeoplysningsudvalg.ashx

For lige meget hvor meget identitet og personlig myndighed, man påstår, arbejdslivet giver, er det stadig ikke hele livet, og ikke alle ens behov kan opfyldes på en arbejdsplads. Og der er stadig brug for et liv uden for markedet og kompetenceræset – et liv uden stress og forbrug, med personlig udvikling i et herredømmefrit fællesskab, og med aktiviteter drevet af lyst og interesse. Og behovet bliver ikke mindre de næste år. Det er en vigtig faktor i globaliseringen, hvor oplevelser af almenmenneskelig art kan være med til at styrke den mellemmenneskelige kontakt.

Manglende tillid

I en af de mange undersøgelser, der i disse år vælter ind over os, udnævnes danskerne til verdens lykkeligste folk, bl.a. fordi vi har tillid til vore medmennesker.

Denne tillid er staten og kommunerne imidlertid ved at sætte over styr. For ved ikke at turde tage risikoen for at miste lidt her og lidt der på strandede projekter og ved at måle og veje alt – også de resultater, der kommer ud af deltagelse i folkeoplysning og foreningsliv - er tilliden til, at civilsamfundet er selvregulerende og selv ved, hvad der er godt for det, forsvundet.

Frihedsrettigheder truet

Det, vi har brug for, er derfor ikke en kun vurdering af, hvad folkeoplysning og foreningsliv kan tilføje uddannelserne og arbejdsmarkedet, men hvad det betyder for den enkeltes personlige udfoldelse og det gode liv, og for det medborgerlige samfund og det aktive deltagerdemokrati.

Det er derfor vigtigt, at en (eller flere) nye love for folkeoplysning og foreningsliv bliver rammelove, der sikrer, at indholdsdelen ligger hos deltagerne selv og ikke hviler på politikernes ønsker.

For hvis det er tilfældet, er borgernes frihedsrettigheder og demokratiets principper truet. Politikerne er til for borgernes skyld,

og ikke omvendt. Men det er også vigtigt at der følger midler med. Det er ikke nok at påkalde sig erhvervslivets hjælp, for man kan ikke bygge en bæredygtig, offentlig kulturpolitik på, at der er nogen udefra, der vil gå ind i en medfinansiering og give resten (og "resten" er i øvrigt altid en ukendt størrelse!) – især ikke, når det gælder det folkelige kulturliv, der jo som regel ikke giver output i form af profit og reklame. Man kunne i den forbindelse skele til Norge, hvor man i 1992 ændrede på fordelingen af tipsmidlerne, således at idræt og kultur blev ligestillet.

Manglende ligestilling

Kulturelle Samråd i Danmark havde som nævnt set frem til en bred diskussion af hele civilsamfundsområdet. Som det ser ud nu, har man i stedet valg at indsnævre udvalget, så det kun omfatter skoleformerne (undervisning), ungdomsområdet (DUF, som endda er i færd med at udelukke de musiske organisationer som medlemmer!) og idrætten. Det betyder, at man udelukker alle de læringsarenaer, der har med kunst og kultur at gøre, og hvor dannelse, kundskaber om kunst og kultur og kompetencer går hånd i hånd. Man udelukker således et område, der styrker udvikling og personlig myndighed, og i lige så høj grad som den øvrige folkeoplysning er demokratifremmende. Kunsten og kulturen giver også viden om det alment menneskelige og gør dermed de aktive på dette område bedre rustet til at leve i et moderne, globaliseret samfund.

Ifølge det nationale folkeoplysningsudvalgs kommissorium skal det bl.a. fremlægge forslag til, hvordan de folkeoplysende organisationer sikres lige vilkår med andre udbydere af læringsaktiviteter. Men man burde først og fremmest sikre, at alle udbydere af læringsaktiviteter inden for de folkeoplysende organisationer og foreningslivet er ligestillet i forhold til deltagelse i udvalget. Og dernæst at de sikres ligestilling i forhold til støtte. For selv om der i kommissoriet er lagt op til høringer, delegationsbesøg osv., kan de kunstbaserede amatørorganisationer og de frivillige kulturelle organisationer ikke se bort fra, at de atter engang er sat ud på et sidespor og holdt uden for direkte indflydelse.

Sundhed og kultur - en oplagt symbiose?

■
Peter Thybo
sundhedsinnovator,
Ikast-Brande Kommune

Er sundhed og kultur en oplagt symbiose?

Svaret er ja. Og når sundhed defineres som oplevelse af sammenhæng og meningsfuldhed i tilværelsen, så synes det oplagt at skæve til kulturelle aktiviteter som fx litteratur, musik, kunst og skuespil.

Både livsstilssygdomme og stress stiger i Danmark. For eksempel har WHO beregnet, at hvis man ikke sætter afgørende ind, vil 50 % af alle sygdomme i den vestlige verden i år 2020 have rod i stress. Derfor er der behov for nytænkning på sundhedsområdet, og i den forbindelse kunne man stille spørgsmålet, om der er oplagt og måske uudnyttede potentiale mellem sundhed og kulturelle aktiviteter. Svaret vil være helt afhængigt af, hvad man forstår ved sundhed – og på det område sker der spændende nyt i Danmark.

Den korteste måde at præsentere pointen på, må være med en lettere omskrivning af Piet Heins græk "Helbred er, hvordan man har det - Sundhed er, hvordan man ta'r det". Her antydes, at helbred og sundhed er noget forskelligt. Det har professor i medicinsk sociologi, Aaron Antonovsky (1923 – 1994) givet et klarere svar på: Sundhed er meget mere en blot fravær af sygdom, faktisk er der tale om to forskellige dimensioner.

Helbredsdimensionen

Helbredsdimensionen knytter sig til vores krop biologi, og om man er syg eller rask, eller med andre ord: Hvordan man har det. I den forbindelse retter forebyggelse sig først og fremmest mod helbredet via KRAM-faktorerne, dvs. vigtige indsatser omkring kost, rygning, alkohol og motion, der skal knække kurven med de mange livsstilssygdomme.

Sundhedsdimensionen

Sundhedsdimensionen knytter sig til det levede liv og de psyko-sociale faktorer. Omdrejningspunktet for sundhed er det enkelte menneskes følelser af sammenhæng i tilværelsen: Jo mere man føler, at tilværelsen er sammenhængende, begribelig, meningsfuld, og at man kan håndtere udfordringer, jo bedre er forudsætningerne for sundhed. Følelsen af sammenhæng opstår gennem forskellige læ-reprocesser livet igennem, og er kvaliteten af læ-reprocesserne i orden, opnås en psykisk robusthed, der gør, at man bedre kan håndtere det ydre pres, livet kan byde i svære situationer, og som kan give stress. Eller med andre ord: Sundhed drejer sig om, hvordan man ta'r det.

Realisering af en livsmulighed

Derfor er sundhed ikke noget, man har (ligesom en sygdom), men det er kvalitet i noget, man gør. Hvilket er, hvad sundhedsfremme drejer sig om. "Sundhed er ikke en fast definerbar norm eller et legemligt og sjæleligt eller socialt velbefindende, men en aktiv realisering af den livsmulighed, der findes i alt liv", skrev Hildegard von Bingen (1098 – 1179) for små tusind år siden.

At skelne mellem helbred og sundhed giver en interessant dynamik for sundhedsarbejdet. Det ønskværdige er naturligvis, at man er sund og rask, men man kan også være syg og sund på én gang. Det er tankegangen bag et nyt kursustilbud "Lær at leve med kronisk sygdom", som tilbydes de 1,7 mio. danskere med en kronisk lidelse under Patientuddannelse.info. Altså et kursus, hvor man via læreprocesser og med stor succes arbejder med delta-gernes sundhed, selv om de er syge.

Kulturelle aktiviteter kan skabe sammenhæng

Sundhedsopfattelsen giver også et muligt svar på denne artikels spørgsmål. Når sundhed defineres som oplevelse af sammenhæng og meningsfuldhed i tilværelsen, så synes det oplagt at skæve til kulturelle aktiviteter som fx litteratur, musik, kunst, skuespil. Det er jo netop gennem kunsten, man kan få en "eksistentiel oplevelse", for kunstens største kraft og opgave er at stille spørgsmålstegn ved, hvad et menneske egentlig er. Det har englænderne gode erfaringer med gennem deres biblioterapi, hvor små grupper med demente, skizofrene og depressive patienter læser tung verdenslitteratur og får mulighed for at projicere sig selv gennem romanfigurerne. Eller svenskerne, som også er langt fremme med gode evidensbaserede resultater omkring sammen-tænkning af kulturelle aktiviteter og sundhed, fx teateropsætninger med udviklingshæmmede som aktører samt musik og dans med senil demente, hvor glæde og latter er et vigtigt omdrejningspunkt. I Danmark har bl.a. brugen af musik som lydkulisse på sygehuse givet gode resultater.

Er der symbiose

Konkluderende kan man efter min mening derfor roligt svare ja til spørgsmålet, om der er en oplagt symbiose mellem sundhed og kulturelle aktiviteter. Hvis man ønsker at udnytte dette, stiller det imidlertid nye organisatoriske krav, når to forskellige kommunale områder, sundhed og kultur, skal i et tættere samarbejde. Men med en åbenhed og nysgerrighed for hinandens områder kunne det jo være, at begge parter kunne give hinanden ikke blot en god, men også sund oplevelse, som kommer borgerne til gode i et stresset samfund.

Peter Thybo er sundhedsinnovator i Ikast-Brande Kommune. Han er uddannet fysioterapeut og masterstuderende i læreprocesser ved Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi, Aalborg Universitet. Derudover har han pædagogisk diplom-eksamen i almen pædagogik samt er uddannet som udviklingskonsulent på sundhedsområdet.

Peter Thybo arbejder teoretisk og praktisk i spændingsfeltet mellem naturvidenskab og hermeneutik med Movement Science (bevægelsesvidenskab), motorik, musik, perception, kognition, læreprocesser, neuropsykologi, (neuro)pædagogik og hjerneforskning.

.....
 Man kan læse mere om
 Aaron Antonovskys teorier i bogen
Helbredets mysterier og i
Sundheds-fremme i teori og praksis
 af Jensen & Johnsen.

Kurser i kompetenceudvikling

Foto: Tina Møller Jakobsen

■
Hans Stavnsager,
kommunikations-
rådgiver

hansstavnsager
@post.tele.dk

■
Bente Schindel
kulturellesamraad
@kulturellesamraad.dk

en lang tradition for et bredt tilbud af kompetenceudviklingsværktøjer som fx kurser, rådgivning mv. Men de meget begrænsede centrale ressourcer inden for det frivillige kulturelle område har betydet, at tilbuddene har været få. Udviklingspuljen var derfor en velkommen chance for at give en række mere kontinuerlige tilbud til de lokale kulturelle samråd og disses medlemsforeninger i en periode på ca. 1½ år.

Regionale kurser

For at orientere de lokale samråd om kompetenceudviklingsprojektet blev der i efteråret 2007 planlagt 5 kurser i de fem regioner, hvor man på en lørdag gennemgik de forskellige muligheder, som samrådene kunne trække på. Målgruppen for kurserne var bestyrelsesmedlemmer i de lokale samråd, og kurserne blev annonceret gennem en særskilt folder, der både blev sendt ud til

Blandt de udviklingsprojekter, som Kulturelle Samråd i Danmark har gennemført i perioden 2007 til 2009, er bl.a. et kompetenceudviklingsprojekt. Projektet består af flere delelementer såsom regionale og lokale kurser, hjælp til oprettelse af nye samråd, udarbejdelse af en aktivitetsfolder, udgivelse af en foreningshåndbog, en undersøgelse af, hvilke integrationsaktiviteter, samrådene står for, samt en rådgivnings-”hotline”.

Generelt behov

Projektet er gennemført med støtte fra Kulturministeriets pulje til udvikling af amatørkultur, amatørkunst og frivilligt kulturelt arbejde. Puljen på i alt 5 mio. kr. blev fordelt på projekter i de 3 organisationer Amatørernes Kunst og Kultur Samråd, Huse i Danmark samt Kulturelle Samråd i Danmark. Baggrunden for at igangsætte et kompetenceudviklingsprojekt var bl.a., at kommunalreformen gav mange forandringer i det lokale foreningsliv – også indenfor kulturområdet. Men derudover var der også et mere generelt behov for kompetenceudvikling i det lokale foreningsliv. På mange andre foreningsområder (fx idrætten, børne- og ungdomsforeningerne og de frivillige sociale foreninger) har man

samrådene og offentliggjort på Kulturelle Samråd i Danmarks hjemmeside.

Deltagelsen på kurserne var desværre forholdsvis begrænset, og et enkelt af de fem kurser måtte aflyses på grund af manglende deltagere. Årsagerne til dette var flere, men blandt de vigtigste var formentlig, at rekrutteringen foregik i sommerperioden, samt at kurserne lå i weekender i stedet for på hverdagsaftener. I alt deltog kun 27 personer fordelt på 11 forskellige lokale samråd. Til gengæld var deltagerne særdeles positive i deres tilbagemeldinger over for kursernes indhold, og det var et gennemgående træk, at de samråd, der deltog, også var nogle af dem, der var mest aktive i forhold til at bruge de efterfølgende tilbud i projektet.

Lokale kurser

De lokale kurser var en af de aktiviteter, der fyldte mest i kompetenceudviklingsprojektet. Det var en grundlæggende idé, at det var de lokale samråd, der skulle have ejerskab til disse kurser, og derfor stod der altid et lokalt samråd bag det enkelte kursus. Kulturelle Samråd i Danmark leverede underviser og kursusmaterialer, men alt andet - rekruttering af deltagere, lokale, bespisning mv. - stod det enkelte samråd for. Det var i sidste ende også op til det enkelte samråd at bestemme, hvilket indhold kurset skulle have, men til inspiration blev der fra starten udbudt fire tematiske kurser: Bestyrelsesarbejde, kommunikation, politisk interessevaretagelse og integration af etniske og sociale minoriteter. Men der blev lagt meget vægt på, at det lokale samråd kunne sammensætte netop det kursusindhold,

der passede til deres lokale behov, og selv om flertallet af kurser blev afholdt som et af de fire temaer, valgte flere samråd – især i slutningen af projektet – andre temaer, som de konstaterede, at der var lokal interesse for.

I alt er der blevet afholdt 26 lokale kurser med i alt 474 deltagere, hvilket må betragtes som overordentligt tilfredsstillende. Ud over de afholdte kurser blev 5 aflyst på grund af manglende tilmeldinger. Samtidig har kurserne under kompetenceudviklingsprojektet inspireret de lokale samråd til selv at arrangere kurser og tage emner op, som ikke umiddelbart var en del af projektet. Kurserne har således haft en spredningseffekt, der rækker ud over de deltagere, der var på selve kurserne.

Deltagersammensætningen på de lokale kurser har spændt meget vidt. Flertallet af deltagerne er naturligt nok kommet fra de lokale samråds medlemsforeninger, men dette er i sig selv en meget sammensat skare. Og flere steder i landet har der også været deltagere fra andre foreningsområder end de kulturelle samråd – bl.a. fra idrætsforeninger og spejdere. Og på enkelte kurser har der endda været deltagere helt uden for foreningslivet – fx fra uddannelsesinstitutioner i lokalområdet. Det har derfor været en selvstændig udfordring at sammensætte et program og indhold i

kurserne, der tiltaler både meget erfarne foreningsfolk og personer, der slet ikke har nogen foreningserfaring. Men umiddelbart tyder tilbagemeldingerne på, at det er lykkedes.

Emnemæssigt har det været et gennemgående træk, at deltagerne har haft mest fokus på meget konkrete redskaber, som de direkte har kunnet bruge i deres eget foreningsarbejde. På bestyrelseskurserne har det fx været den del, der handler om bestyrelsens muligheder for at sikre en effektiv økonomistyring, som har vakt størst interesse. Og på kommunikationskurserne har det især været redskaber til medlemshvervning, der har været populære. I det hele taget er det en generel oplevelse, at rekruttering af nye frivillige – ikke mindst blandt de yngre generationer – er et emne, som optager de kulturelle foreninger meget. Det er ikke overraskende, idet det samme gør sig gældende på næsten alle andre foreningsområder, men det indikerer, at det er et emne, som vi med fordel vil kunne arbejde mere koncentreret med i fremtiden.

Generelt har de lokale kurser tydeligt illustreret, at der er et uddannelsesmæssigt efterslæb inden for det kulturelle foreningsområde – og at dette efterslæb især giver sig udtryk i en stor efterspørgsel efter undervisning i de grundlæggende redskaber, der skal til for at drive et effektivt foreningsarbejde. Det vil derfor have stor værdi for området, hvis der i fremtiden kan sikres et kontinuerligt udbud af sådanne "redskabskurser" hos de lokale samråd. Og samtidig vil et sådant udbud være med til at give de lokale samråd en øget kontakt med deres medlemsforeninger og den lokale foreningsverden generelt.

Anbefalinger i forhold til de lokale samråd

Erfaringerne fra kompetenceudviklingsprojektet har været mange og ikke altid entydige. Men når vi ser på resultater og tilbagemeldinger fra deltagere, er der alligevel en række gennemgående anbefalinger, som vi synes, det er værd at overveje i det enkelte lokale samråd. Som nævnt flere gange er de lokale samråd meget forskellige, og det er derfor ikke alle anbefalinger, der vil være relevante i forhold til alle samråd. Men vi er af den overbevisning, at mange samråd vil have fordel af at overveje i hvert fald nogle af anbefalingerne.

I punktform ser vores anbefalinger således ud:

De lokale samråd bør overveje at tilbyde flere redskabskurser til deres medlemmer

Der er ikke nogen tvivl om, at der også i fremtiden vil være brug for lokale kurser. Emnemæssigt er det selvfølgelig vigtigt, at det enkelte samråd nøje overvejer, hvad der pt. er brug for, men der er ingen tvivl om, at de redskabsorienterede kurser har været meget efterspurgt i projektet. Der er tydeligvis et uddannelsesmæssigt efterslæb i forhold til de grundlæggende redskaber, man skal bruge som bestyrelsesmedlem i en lokal forening, og eftersom bestyrelsesmedlemmerne i det lokale foreningsliv løbende bliver udskiftet – heldigvis – er det et behov, som fortløbende vil eksistere. Samtidig er lokale kurser et meget synligt tilbud til medlemsforeningerne fra de lokale samråd, så de har også en funktion i forhold til at synliggøre samrådene over for deres medlemmer.

Kurser i kompetenceudvikling

forts. fra side 9

De lokale samråd bør overveje at samarbejde med andre foreningsområder om gennemførelsen af uddannelsesaktiviteter.

Som nævnt var der deltagere fra andre foreningsområder på flere af de lokale kurser. Det forløb uden problemer og gav endda en ekstra dimension, fordi erfaringsudvekslingen mellem deltagerne blev mere givende på grund af de forskellige baggrunde. De lokale samråd kan derfor med fordel overveje at gennemføre fremtidige uddannelsesaktiviteter i samarbejde med andre foreningsområder - og især i samarbejde med andre foreningsparaplyer. Et sådant samarbejde vil gøre det lettere at finde de nødvendige ressourcer, det vil i højere grad kunne sikre tilstrækkeligt med deltagere, og det vil give samrådene kontakter, som kan bruges i fremtidige debatter om kommunens politik i forhold til foreningslivet.

De lokale samråd bør synliggøre behovet for uddannelse af deres medlemmer overfor kommunen.

Generelt er det vigtigt, at de lokale samråd synliggør deres virksomhed og aktiviteter over for deres kommune - ikke mindst fordi det kommunale tilskud ofte udgør den væsentligste indtægt for samrådene. En øget uddannelsesindsats overfor samrådenes medlemsforeninger vil kræve et økonomisk bidrag fra kommunen, og det er derfor vigtigt at forklare behovet for en sådan indsats - og sandsynliggøre, at fordelene for det lokale foreningsarbejde kan forbedres med en relativt begrænset investering. Langt de fleste kommuner giver øremærkede tilskud til kurser for bestyrelsesmedlemmer mv. indenfor de folkeoplysende foreninger, og det vil derfor være naturligt for de lokale samråd at drage en sammenligning med dette område i eventuelle forhandlinger med kommunen.

De lokale samråd bør overveje, om - og i givet fald i hvilket omfang - de kan tilbyde rådgivning til deres medlemmer.

Selv om den centrale "hotline" under kompetenceudviklingsprojektet kun blev brugt i begrænset omfang, er vi ikke i tvivl om, at der findes et stort og udækket behov for rådgivning blandt de lokale samrådsmedlemmer. Dette understøttes af den udbyggede og omfattende rådgivning, der finder sted på andre foreningsområder, men fordi der kun har været begrænsede traditioner for sådanne tilbud inden for den foreningsbårne kultur, er de fleste foreningsaktive på området ikke vant til at kunne få rådgivning, når de sidder med et problem. De lokale samråd bør derfor overveje om - og i givet fald i hvilket omfang - de kan tilbyde konkret rådgivning til deres medlemmer om emner som fx foreningsøkonomi, fundraising, konfliktløsning, fortolkning af vedtægter mv., og hvordan en sådan rådgivning kan organiseres og annonceres over for medlemmerne.

De lokale samråd bør overveje, hvilke uddannelsesbehov de selv har, og hvordan de i givet fald kan få opfyldt dem.

I forbindelse med kompetenceudviklingsprojektets forskellige aktiviteter har mange bestyrelsesmedlemmer i de lokale samråd givet udtryk for, at de selv har fået meget ud af at deltage i kurserne. Der er derfor meget, der tyder på, at samrådene også har et internt uddannelsesbehov, som ikke bliver opfyldt i dag. Det drejer sig både om generelle foreningstekniske emner, som selvsagt især er nødvendige, hvis samrådene skal have en rådgivende funktion over for deres medlemmer, men det kan også være mere specifikke uddannelsesbehov. Hvis samrådene påtager sig konkrete opgaver som fx fordeling af offentlige midler, vil det være oplagt at give bestyrelsesmedlemmerne en introduktion til forvaltningsloven, så de er godt klædt på til opgaven - ikke mindst når vi taler om nye bestyrelsesmedlemmer, der ikke tidligere har arbejdet med sådanne opgaver.

De lokale samråd bør overveje at samarbejde tættere med de lokale foreninger for etniske mindretal.

Der er på lokalt plan endnu ikke igangsat mange konkrete tiltag på integrationsområdet. Men der eksisterer et stort ønske blandt de lokale foreninger for etniske minoriteter om at komme i en tættere kontakt med det "danske" foreningsliv. De lokale samråd kan derfor med fordel overveje, hvordan et sådant tættere samarbejde kan etableres. Hvis der eksisterer et integrationsråd i kommunen, kan der fx etableres et formaliseret samarbejde mellem det kulturelle samråd og integrationsrådet, men man kan også "nøjes" med en løbende orientering om hinandens aktiviteter. Endvidere kan samrådet overveje at påtage sig opgaven med at skabe "match" mellem beslægtede foreninger, fx på musikområdet.

De lokale samråd bør overveje og definere deres rolle og selvforståelse.

Som man kan se af ovenstående, er der masser af opgaver, som de lokale samråd kan udvikle og løse. Men det betyder selvfølgelig ikke, at alle samråd skal lave alt. Det afgørende er, at det enkelte samråd diskuterer og definerer sin egen rolle i et tæt samarbejde med med-

lemmerne, så medlemmernes forventninger til samrådet kommer til at svare til det, der rent faktisk kan opfyldes inden for de givne rammer. Samrådets opgave-”portefølje” har selvsagt nogle praktiske konsekvenser, som må overvejes som en del af processen. Det er fx, om man har økonomiske og menneskelige ressourcer nok til at udfylde den rolle, man gerne vil have? Men opgaverne er også med til at definere samrådets selvforståelse og det bilde, som omverdenen har af samrådet. Hvis samrådet fx fordeler midler til medlemsforeningerne, kan det dårligt undgå at påvirke det generelle forhold mellem samrådet og medlemmerne, fordi samrådet i så fald ikke kun er interesseorganisation men også en ”myndighed”. Der findes selvsagt ingen facitliste for, hvordan et lokalt samråd skal fungere, og hvilke opgaver det skal løfte – det afhænger af de lokale forhold. Men det er vigtigt, at det enkelte samråd overvejer sine muligheder og aktivt vælger den profil, som passer til den lokale virkelighed.

Den afklaringsproces har kompetenceudviklingsprojektet også i flere tilfælde været med til at skubbe til.

Anbefalinger i forhold til kommunerne

Kompetenceudviklingsprojektet har også givet anledning til en række overvejelser og anbefalinger i forhold til landets kommuner. De væsentligste af disse er de følgende:

Kommuner uden samråd bør overveje at oprette sådanne.

De lokale samråd spiller en stor rolle i mere end halvdelen af landets kommuner. Kompetenceudviklingsprojektet har været med til at styrke denne rolle, fordi det har medført en række nye tilbud til samrådenes medlemmer. Men et stort mindretal af kommuner har fortsat ikke samråd, hvilket stiller den foreningsbårne kultur i disse områder væsentligt dårligere. Derfor bør disse kommuner overveje at tage en aktiv rolle i forhold til at få oprettet samråd. I sidste ende er det selvfølgelig de frivillige fra foreningerne, der skal oprette og drive samråd, men en kommune kan spille en rolle i forhold til at identificere og motivere de frivillige samt stille de ressourcer og den bistand til rådighed, der gør det attraktivt at kaste sig ud i projektet. Med de større kommuner er velfungerende foreningsparaplyer på kommunalt plan blevet endnu vigtigere end tidligere, hvorfor det er naturligt, at kommunerne ”skubber” til processen med at få oprettet dem de steder, hvor de mangler.

Kommunerne bør overveje at afsætte midler til uddannelse af foreningsledere udenfor det folkeoplysende område.

Langt de fleste kommuner har i deres udmøntning af folkeoplysningsloven afsat øremærkede tilskud til uddannelse af ledere indenfor det folkeoplysende foreningsarbejde for børn og unge. Det sker, fordi man godt ved, at uddannelse af frivillige er et nøglebegreb både i forhold til at skabe et velfungerende lokalt foreningsliv og i forhold til hele tiden at kunne rekruttere og fastholde de frivillige. Kommunerne bør derfor overveje at afsætte midler til uddannelse af foreningsledere uden for de folkeoplysende forenin-

ger – herunder de kulturelle foreninger – da disse i sagens natur har det samme behov for kompetenceudvikling. Man kan endda argumentere for, at behovet er større her, da langt de fleste folkeoplysende foreninger er medlemmer af landsorganisationer, der har mulighed for at bruge betydelige beløb på intern uddannelse.

Kommunerne bør motivere de etniske foreninger og de lokale foreningsparaplyer til et tættere samarbejde.

Kompetenceudviklingsprojektet har vist, at foreninger for etniske minoriteter og ”danske” foreninger kan få meget ud af et tættere samarbejde. Kommunerne bør derfor overveje, hvordan de kan bidrage til, at sådanne samarbejder etableres og udvikles. I de kommuner, der både har et integrationsråd og et kulturelt samråd, vil det være oplagt at bringe de to sammen med henblik på at diskutere, hvordan man kan understøtte hinandens aktiviteter. Tilsvarende vil det være oplagt, hvis de kommuner, der har en integrationskonsulent eller lignende, sørger for, at denne kommer i kontakt med det kulturelle samråd, så vedkommende får kendskab til de muligheder, et medlemskab af samrådet vil give de etniske foreninger.

Kommunerne bør indgå i en tæt dialog med de lokale samråd om disses fremtidige opgaver og rolle.

Som nævnt tidligere er det vigtigt, at de lokale samråd definerer deres egen rolle og opgaver. Det er naturligvis primært en opgave for det enkelte samråd, men det vil være en fordel, hvis kommunen også deltager i et eller andet omfang i processen, så der skabes en fælles forståelse mellem kommunen og samrådet om, hvordan opgavefordelingen mellem dem skal være. I nogle tilfælde vil det være formålstjenligt med en egentlig partnerskabsaftale, hvor opgaveportefølje, ressourcetildeling mv. formuleres skriftligt, mens det i andre tilfælde vil være mere naturligt at ”nøjes” med mundtlige aftaler. Men det er under alle omstændigheder vigtigt, at de lokale samråd og deres kommune har en fælles opfattelse af, hvad samrådet kan og skal gøre i forhold til de lokale kulturelle foreninger, så man i fællesskab kan sikre en optimal assistance til disse og dermed optimale vilkår for det frivillige kulturelle foreningsliv. er fortællehule, rollespil, mulighed for at lave kalkmalerier samt modelbygning.

Fra udvalg til råd

■

**Annette Sørensen,
Kultur- og Fritids-
chef i Gribskov
Kommune**

Kommunalreformen har for de sammenlagte kommuner været en god lejlighed til at få revurderet strukturer, organisering samt harmonisering af tilskudsmodeller.

Gribskov Kommune er en sammenlægning af de tidligere Græsted-Gilleleje og Helsingør kommuner med 40.000 indbyggere og ca. 325 idræts- og kulturelle foreninger samt 13 aftenskoler. Som en del af sammenlægningsprocessen ønskede Byrådet, at kultur og idræt skulle være blandt de bærende elementer i den nye profil og således

identitetsskabende for den nye Gribskov Kommune. Ud fra denne prioritering valgte Byrådet at nedsætte et udvalg for hvert område, nemlig et Idrætsudvalg samt et Kultur- og Turismeudvalg.

Mulighed for forandring

Folkeoplysningsområdet er traditionelt præget af en konservativ indstilling ud fra devisen: "det vi har, er godt nok - og forandring, hvorfor det? Byrådet besluttede derfor, at administrationen skulle analysere den daværende struktur på folkeoplysningsområdet og komme med et bud på, hvordan området kunne indgå i nye rammer. I disse nye rammer fokuseres der på forbedring og udvikling frem for stagnation og "vi gør som vi plejer"-mentalitet".

Resultatet af administrationens analyse af Folkeoplysningsudvalget var ikke opløftende, idet den viste følgende:

- Manglende sammenhængskraft (samarbejde) mellem voksen skoler, idrætten og børne- og ungeforeninger i udvalget
- Tilskudsmodellerne skulle der ikke røres ved. Samme tilskud hvert år
- Dårlige muligheder for etablering af nye foreninger
- For lidt politisk interesse for/viden om området
- Politikere i Folkeoplysningsudvalget kunne komme i et kryds pres mellem udvalget og Byrådet i forhold til enkeltsager
- Meget lidt udskiftning af foreningsrepræsentanterne i udvalget (Tordenskjolds soldater)

Med udgangspunkt i analysens konklusioner udarbejdede administrationen således en ny struktur, hvor byrådsmedlemmerne

ikke skulle sidde med i diverse underudvalg, men koncentrere sig om byrådsarbejdet. Her blev der blandt andet taget hensyn til det arbejdspress, politikerne ville blive udsat for i sammenlægningsprocessen: Mange møder og svære beslutninger - bl.a. om nye harmoniseringsmodeller - og der var enighed om at afskaffe "enkeltsagspolitikeren" ved at skabe handlerum for politikerne, men samtidig sikre brugerinddragelse.

Hensigten med den nye struktur var at skabe en balance mellem kommunens mange foreninger og det politiske niveau. Ligeledes skulle der være klart definerede rammer for driften af området samt forbedrede muligheder for, at foreningerne kan komme med forslag/ anbefalinger til det politiske niveau. Her tænkes der f.eks. fordeling af tilskud, fremlæggelse af enkeltsager eller visioner for området.

Kulturråd og Idrætsråd

Da en af konklusionerne i analysen af folkeoplysningsudvalgsstrukturen pegede på, at der ikke var særlig gode relationer mellem voksenskoleområdet og idrætten, valgte Gribskov at opløse Folkeoplysningsudvalget og i stedet oprette henholdsvis et Kulturråd og et Idrætsråd. Derudover har der fra 2007 været nedsat et "grønt udvalg", som arbejder tæt sammen med "Vej, Teknik og Forsyning" om udbud af vedligehold af de grønne områder. Kulturrådet blev udvidet til også at inkludere det tidligere Kulturelle Samråd, således at rådet varetager voksenundervisningen, kulturelle foreninger, venskabsbysamarbejde samt børne- og ungeforeninger (fx spejdere).

Idrætsrådet varetager i den nye struktur alene idrætsområdet og består af 8 repræsentanter, herunder 2 repræsentanter fra Idrætsunionen. Idrætsunionen er en sammenslutning af de to tidligere Idrætsunioner i Græsted-Gilleleje og Helsingørskommuner. Idrætsunionen stillede krav om selv at få lov til at udpege 2 pladser. En beslutning i Byrådet gik med til i forbindelse med det første valg.

Idrætsunionen har imidlertid haft svært ved at finde sin plads i den nye struktur. Derfor er der nedsat en arbejdsgruppe, der inden næste kommunalvalg skal se på valgprocedure. Dette sker for at sikre en bredere repræsentation i Idrætsrådet efter næste valg og dermed modvirke, at snævre interesser varetages.

Tilfredshed med brugerinddragelse

Formelt har begge råd foretræde for henholdsvis Kulturudvalget og Idrætsudvalget to gange årligt. Rådene sætter selv dagsorden for møderne, der kan omhandle visioner, daglige udfordringer og enkeltsager. Der har været en god og konstruktiv dialog mellem rådene og udvalgene. Den indstillingsret, rådene har i forhold til udvalg, er en opgave, der er blevet taget meget alvorligt, og de politiske udvalg har i 95 % af sagerne fulgt indstillingen fra rådet. Det politiske niveau har således stort udbytte af den forankring beslutningerne har og er meget tilfreds med den brede brugerinddragelse.

Der var stor interesse i forbindelse med afholdelse af valg til Idræts- og Kulturråd, og der var kampvalg til begge. Valghandlingerne gik godt, hvilket betød et solidt og positivt udgangspunkt for det videre arbejde. En god dirigent er dog en nødvendighed, specielt første gang med en ny struktur, hvor administrationen ikke kan læne sig op ad en lov eller nationale retningslinjer. Der kan hurtigt gå paragrafrytteri i det, da mange af de mere konservative foreningsledere har en tendens til at sidde og vente på fejl, der giver muligheden for at sige: "det gamle var meget bedre". Der har dog været en lang indkøringsperiode for repræsentanterne i de to råd - specielt for de repræsentanter, som aldrig har siddet i et af de daværende Folkeoplysningsudvalg. Og det har taget tid at få defineret og afgrænset deres rolle og opgaver.

Kortlægning af områderne

I slutningen af 2008 har Idrætsrådet taget "bolden" op og nedsat en række arbejdsgrupper.

En gruppe arbejder med ny valgstruktur, herunder afklaring af snitflader mellem Råd, Idrætsunion og Idrætsudvalg. Der vil i den forbindelse ske en vurdering af, om der fortsat er behov for en Idrætsunion, eller om rådet kan varetage hele opgaven suppleret af et til to foreningsmøder årligt.

En anden gruppe skal udarbejde et forslag til en ny tilskudsmodel for lokale- og aktivitetstilskud. Her anbefaler Idrætsrådet, at tilskud justeres i forhold til, hvor højt et aktivitetsniveau forenin-

gen har, samt hvor meget støtte der er til nye idræts tilbud herunder tilbud til den uorganiserede idræt.

Som led i en kontinuerlig udvikling er der igangsat en kortlægning af idrætsområdet, som skal udmunde i en plan/strategi for den videre udvikling af idrætten i Gribskov. Samme kortlægning er sket på det kulturelle område, der sammen med en livsformsanalyse, en analyse af de kreative erhverv samt en turistanalyse danner grundlaget for Kulturstrategi 2008-2020: "Gribskov - en kommune i Kongernes Nordsjælland".

Alle er engageret i alt

Med disse mange tiltag har intentionerne med at nedlægge Folkeoplysningsudvalget levet op til forventningerne. Så er spørgsmålet, om det ikke havde været muligt i regi af et Folkeoplysningsudvalg. Måske jo, men nu sidder der kun repræsentanter rundt om bordet, som alle engagerer sig i alle dagsordenspunkter til hvert møde.

Ved at alt indstilles til udvalget har det været nødvendigt for de politiske udvalg, at sætte sig mere ind i sagerne, og samlet har det betydet, at idrætten og det kulturelle område har fået en bedre platform for den videre udvikling i Gribskov Kommune til glæde for foreningerne og kommunens borgere.

Der er udarbejdet vedtægter og forretningsorden for rådene. Disse samt sammensætning af rådene kan ses på www.gribskov.dk.

Værdier og mål

forts. fra side 17

Foto: Søren Sæborg Ohlsen

Man er således meget afvisende overfor, at staten i højere grad skal styre foreningslivet. Man er overvejende uenig i (vægtet 0,28), at stat og kommune bør stille politiske krav til gengæld for økonomiske tilskud, ligesom man er overvejende uenig i (vægtet 0,24), at det er i orden at ophæve armslængdeprincippet ved at styre områdets aktiviteter med øremærket projektstøtte.

Der er også tale om en markant afvisning af, at markedet skal vinde større indflydelse i det frivillige foreningsliv. Man er helt uenig i/overvejende uenig i (vægtet 0,10), at de frivillige aktiviteter er en privatsag, som ikke har krav på offentlig støtte. Man er ligeledes helt uenig/overvejende uenig i (vægtet 0,19), at offentlig støtte bør undgås, da det er konkurrenceforvridende i forhold til markedets kulturtilbud.

Det store flertal er også meget afvisende over for, at værdien af den frivillige aktivitet skal begrundes i forhold til eller ses som et middel til at fremme den erhvervsmæssige karriere. Man er overvejende uenig i (vægtet 0,26), at man deltager for at opnå nyttige kompetencer til ens arbejdsliv, og man er næsten helt uenig i (vægtet 0,12), at man påtager sig lederopgaver for at styrke sit CV. Denne afvisning er sigende, især set i lyset af, at det i en årrække har været en vigtig dagsorden for regeringen og erhvervslivet at lære de aktive i foreningslivet at betragte foreningslivets værdi ud fra en erhvervsmæssig interesse, især har det været drivende for den megen interesse for dokumentation af realkompetencer, der er opnået i ikke-formelle og uformelle læringsområder.

Samlet set kan man sige, at medlemmerne i de kulturelle samråd har en klar holdning af idépolitisk karakter til, at området som en del af det civile samfund skal opretholde sin frihed i forhold til stat og marked. Det er en holdning, som går på tværs af de partipolitiske skel, hvor højskolevenstre, socialliberale radikale og liberale folkesocialister kan mødes. Desværre er tidens dominerende politiske dagsorden så instrumentelt præget, at det kan være svært

at se disse holdninger som politiske. Måske var det derfor, at Kulturministeriets undersøgelse ikke kunne få øje på dem. For områdets idépolitiske tyngdepunkt skal ikke placeres på en traditionel vandret højre-venstre akse, men snarere på en lodret akse gående fra livsverden til systemverden, og her har det sit center i livsverdenen og modvirker, at samfundet koloniseres af en endimensional systemverden.

En kritisk humanistisk dagsorden

Når man taler det kulturelle foreningslivs sag og argumenterer for dets kerneydelse, handler det - som i anden idemæssig og politisk kommunikation - i høj grad om at ændre spilleregler og at få skiftet dagsorden. Det handler om paradigmestrud, hvor man forsvare sin sag ved at inddrage nye perspektiver eller ved at bringe hidtil tavse "for-forståelser" i spil. Ofte tænker vi ikke over disse for-forståelser, lige så lidt som vi tænker over betydningen af den ilt, vi ånder. Det er først, når ilten begynder at slippe op, at vi bliver klar over dens værdi.

De frivillige kulturelle foreningers grundlæggende værdi er, at de udgør et vækstslag for humanitet i bred forstand hinsides en snæver instrumentel systemtænkning. Områdets kerneydelse kan udfoldes fra en humanistisk diskurs, der handler om at styrke livsverdenen i samfundshelheden. Ikke for statens skyld, ikke for markedets skyld, men for borgernes og menneskenes skyld - og det er dem, der stemmer til folketingsvalg og kommunalvalg.

For de frivillige kulturelle foreningers repræsentanter, hvor de kulturelle samråd har en central placering, kan det være fristende at imødekomme tilskudsgiverne fra staten, kommunerne og erhvervslivets donatorer ved at slå på periferiydelserne, men det er i længden ikke nogen farbar vej. Finanskrisen varslar opbrud i tidsånden. Der søges nye svar. Er tiden ikke moden til, at de kulturelle samråd satser på deres kerneydelser og fremfører en humanistisk og demokratisk kulturpolitik med læringsmæssige vinkler.

Kulturelt Samråd Køge

Kulturelt Samråd Køge er vært for Landskonferencen 2009

Kulturelt Samråd Køge er en paraplyorganisation for de foreninger, institutioner og grupper i Køge, som formidler eller udøver samvær og kultur i kommunen.

Det er Kulturelt Samråd Køges formål at

- støtte medlemsforeninger i fælles og/eller specielle anliggender.
- formidle kontakt mellem disse og Køges Kommunes kulturudvalg samt Folkeoplysningsudvalg.
- være talerør for foreninger, institutioner og grupper
- fremstå som et fælles organ i den lokale kulturdebat

Hvad vil vi

Kulturelt Samråd står for at koordinere fælles arrangementer, at rådgive og yde sekretariatsbistand. Derudover har vi en vejledende funktion over for offentlige myndigheder fx i forbindelse med ansøgninger til kursustilskud. Kulturelt Samråd vil gerne skabe de bedste vilkår for kulturlivet i alle egne af Køge Kommune, og vi indkalder årligt forslag til aktiviteter fra medlemmerne i forbindelse med repræsentantskabsmødet. Vi har også en rolle med at videregive ideer og forslag fra de kulturelle foreninger til Kulturudvalget samt at afholde arrangementer i samarbejde med medlemsforeningerne såsom "Foreningernes Dag", kurser og debataftener.

Hvem kan blive medlem

Som medlem af Kulturelt Samråd Køge kan optages foreninger, institutioner og grupper, hvis formål er af social/kulturel art, samt interesserede personer.

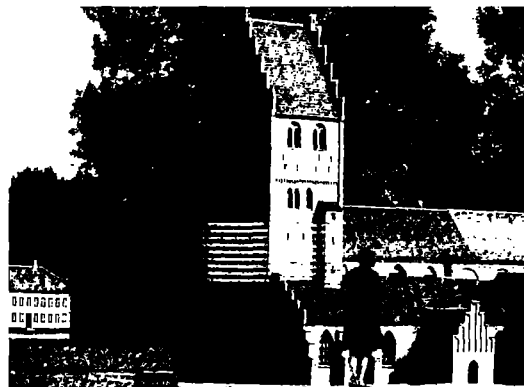
Vi finder, at det er vigtigt, at mange forskellige typer af foreninger og grupper er medlemmer, så der er et bredt og aktivt udsnit af Køge Kommunes foreningsliv repræsenteret i samrådet.

Kulturelt Samråd i 2008

I 2008 har vi brugt en del tid på at planlægge Landskonferencen i 2009, som skal finde sted i Køge. Derudover har vi deltaget i foreningskonference i Bjæverskov, hvor alle foreninger i Køge var inviteret af Folkeoplysningsudvalget.

Vi har desuden arrangeret 2 fyraftensmøder for vore foreninger med konsulent Hans Stavnsager, Kulturelle Samråd i Danmark. Det første omhandlede kommunikation, det andet bestyrelsens arbejde og ansvar samt politisk interessevaretagelse. Gennem årene har der været flere tilbud til foreningerne, hvor vi har haft undervisere udefra. Kurserne har bl.a. omhandlet oprettelse af hjemmeside og kassererens arbejde.

"Foreningernes dag" i museumshaven er en årlig begivenhed, hvor de 50 foreninger, der er under vores paraply, bliver inviteret til at komme og vise, hvad de kan, enten ved at optræde på scenen eller ved deltagelse i en pavillon i haven. Ud over selve dagen bliver holdt et planlægningsmøde med foreningerne samt efterfølgende et evalueringsmøde.

I august deltog vi i Kulturnatten på det gamle rådhus i Borup, hvor vi præsenterede vores foreninger med foldere og programmer. Her deltager vi også i år – så det er 3. gang efter kommunesammenlægningen. Vi har også holdt et møde med Visens Venner, hvor vi planlagde et integrationsarrangement, som blev afholdt den 28. september på Teaterbygningen. Arrangementet præsenterede flere etniske musikgrupper fra området.

I september deltog vi i Landskonferencen på Samsø.

Bestyrelsesmøde afholdes den sidste torsdag i måneden undtagen i juli og december.

Kulturelt Samråd Køge

Lokale

Spejderhytten
Marksvinget 22
4600 Køge.

Kontingent

Medlemskontingent er p.t. 150,- kr. pr. år.

Bestyrelsen 2009

Bestyrelsen udgøres i øjeblikket af:
Formand Susanne Lind, næstformand Vibeke Sønderhøj, kasserer Bent Hansen samt bestyrelsesmedlemmerne Inger-Lise Olsen, Ellen Danvig og Kaj Pedersen.

Du kan læse mere på

http://www.123hjemmeside.dk/kulturelt_samraad_koege/9813144

Kulturelle Samråd i Danmark og Kulturelt Samråd, Køge indbyder til

KULTURKONFERENCE 2009

den 25. – 27. september i Køge

FREDAG DEN 25. SEPTEMBER 2009

- 16.00 Ankomst og indkvartering** på Hotel Niels Juel
18.30 Middag på Hotel Niels Juel
19.30 Velkomst ved *Hans Rostholm, formand for Kulturelle Samråd i Danmark*
Susanne Lind, formand for Kulturelt Samråd, Køge
Marie Stærke, borgmester, Køge
20.00 Op i r.... med kulturen Branding og selvscenesættelse set med filmmanden og køgeborgeren
Peter Aalbæk Jensens optik. Oplæg ved Peter Aalbæk Jensen, filmproducent - Zentropa
21.00 Debat
22.00 Natmad

LØRDAG DEN 26. SEPTEMBER 2009

- 06.30 Morgenmad**
09.00 3 KULTUROPLÆG
• **Kulturen, byen og bylivet**
Hvilke overvejelser ligger bag den anderledes måde at gribe byudviklingen an på
Ved Jan Bruun Jensen, Kulturfaglig leder, Køge Kommune
10.30 • Kulturpolitiske strømninger efter 2000 Om samspil og modspil mellem kunst og kultur.
Ved Peter Duelund, forskningsleder og lektor, Nordisk Kulturinstitut
11.45 Frokost
12.45 • Kulturpolitik nu og fremover Er et aktivt civilsamfund vigtigt for kulturpolitikken?
Ved Pernille Frahm, MF (SF) og medlem af Folketingets kulturudvalg
13.45 Køges kulturfaciliteter *Lars Nielsen, turistchef, fortæller*
14.45 Køge Skitsesamling *Oplæg og rundvisning ved Lars Nielsen, turistchef.*
16.15 Øllets kulturhistorie Øllets tilblivelse fra humle til det færdige produkt på flaske. Der prøvesmages!
Ved Michael Poulsen og Thomas Andersen, Bryghuset Braunstein
19.00 Festmiddag
22.00 Underholdning og dans

SØNDAG DEN 27. SEPTEMBER 2009

- 08.00 Morgenmad**
09.00 Musikskolen og Musikaftenskolen i lokalsamfundet
Musikskoleleder Otto Laust Nielsen fortæller og spiller
10.00 Generalforsamling
12.00 Frokost

EKSTRA TILBUD • TILMELDING NØDVENDIG – DELTAGELSE GRATIS!

- 13.00 Rundvisning med guide i Kjøge Mini-by**

PRAKTISK INFORMATION

- Sted** Konferencen finder sted på Hotel Niels Juel, Toldbodvej 20, 4600 Køge.
- Indkvartering** Indkvartering sker på Hotel Niels Juel, Toldbodvej 20 samt på Centralhotellet, Vestergade 3, 4600 Køge - fortrinsvis i enkeltværelser. Der er desuden mulighed indkvartering i dobbeltværelse samt for deltagelse uden overnatning.
- Pris** Conferenceprisen er for overnatning i enkeltværelse for medlemmer 3.850 kr., for ikke-medlemmer 4.350 kr. For overnatning i dobbeltværelse er prisen for medlemmer 3.325 kr., for ikke-medlemmer 3.825 kr. Uden overnatning er prisen for medlemmer 2.300 kr. og for ikke-medlemmer 2.800 kr. Prisen inkluderer alle konferencens arrangementer samt måltider og drikkevarer.
- Tilmelding** Tilmeldingsblanket skal senest 23. juni 2009 være modtaget af Kulturelle Samråd i Danmark, Farvergade 27D 3., 1463 København K. Tilmeldingen kan også mailes med de relevante oplysninger. Så snart tilmeldingen er modtaget, udsendes bekræftelse og indbetalingskort til betaling af konferencegebyret. Konferencegebyret skal være indbetalt senest den 14. august 2009. Tilmelding er bindende.

